Zhvillimi i Aftësive të Gjelbra

Financuar nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë megjithatë vetëm të autorit/autorëve dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive për Arsimin dhe Kulturën e Bashkimit Evropian EACEA). As Bashkimi Evropian e as EACEA nuk mund të mbahen përgjegjëse për to

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Koordinator:

MMC Mediterranean Management Centre

Partnerët:

ПРИВРЕДНА КОМОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ПОДРУЧНА ПРИВРЕДНА КОМОРА БАЊА ЛУКА

CYPRUS CERTIFICATION COMPANY

DIMITRA educational organization

CCIT

CETEOR

Asnor
Associazione Nazionale Orientatori

ACT-CENTER

Objektivat e workshop-it

Në aspektin e njohurive

- Përcaktoni qëndrueshmërinë si një kompetencë transversale në AFP dhe identifikoni katër fushat e kompetencës së GreenComp.
- Përshkruani prioritetet kryesore të qëndrueshmërisë që lidhen me vendet e punës, komunitetet dhe sektorët e AFP-së.
- Shpjegoni ndërlidhjet midis dimensioneve mjedisore, sociale dhe ekonomike të qëndrueshmërisë.
- Klasifikoni çështjet e qëndrueshmërisë sipas vlerave, kompleksitetit, të ardhmes dhe perspektivave të veprimit.
- Shpjegoni rolin e të menduarit sistematik, të menduarit kritik dhe formulimit të problemeve në vendimmarrjen që lidhet me qëndrueshmërinë.
- Identifikoni parimet e ekonomisë qarkulluese, parandalimit, ripërdorimit, riparimit dhe konsumit të përgjegjshëm.
- Përshkruani lidhjet midis qëndrueshmërisë, drejtësisë, përfshirjes, përgjegjësisë ndërgjeneracionale dhe respektit për natyrën.
- Shpjegoni rëndësinë e shkrim-leximit të së ardhmes, përshtatshmërisë dhe të menduarit eksplorues në tranzicionet e qëndrueshmërisë.
- Njihni rolin e iniciativës individuale, veprimit kolektiv dhe pjesëmarrjes qytetare ose organizative në promovimin e qëndrueshmërisë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Objektivat e e workshop-it

Për sa i përket aftësive:

- Aplikoni një këndvështrim të qëndrueshmërisë në situatat e vendit të punës për të identifikuar rreziqet, joefikasitetin dhe mundësitë për përmirësim.
- Analizoni problemet që lidhen me qëndrueshmërinë duke shqyrtuar lidhjet midis veprimeve, palëve të interesuara dhe proceseve.
- Vlerësoni informacionin, pretendimet dhe praktikat në vendin e punës për të dalluar zgjedhjet e qëndrueshme nga ato të paqëndrueshme.
- Organizoni sfidat e qëndrueshmërisë duke identifikuar shkaqet, efektet, aktorët dhe përgjigjet e mundshme.
- Zgjidhni zgjidhje të përshtatshme për reduktimin e mbeturinave, efikasitetin e burimeve dhe operacionet e përditshme më të gjelbra.
- Përdorni të menduarit rrethor dhe parandalues për të përmirësuar detyrat rutinë në vendin e punës dhe përdorimin e burimeve.
- Krahasoni skenarë alternativë të ardhshëm dhe propozoni hapa realistë drejt sjelljeve më të qëndrueshme.
- Përshtatni sjelljet dhe vendimet në përgjigje të pasigurisë, ndryshimit dhe kompromiseve që lidhen me qëndrueshmërinë.
- Zhvilloni veprime të thjeshta bashkëpunuese të gjelbra në vendin e punës ose në kontekste trajnimi.
- Hartoni një plan veprimi në shkallë të vogël për të adresuar një çështje të qëndrueshmërisë në një kontekst praktik.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Objektivat e e workshop-it

Për sa i përket qëndrimeve

- Vlerësoni përgjegjësinë, kujdesin dhe përkushtimin ndaj mjedisit, komunitetit dhe brezave të ardhshëm.
- Tregoni gatishmëri ndaj ndryshimit të zakoneve të paqëndrueshme dhe miratimit të zgjidhjeve alternative.
- Mbështetni drejtësinë, përfshirjen dhe përgjegjësinë e përbashkët në vendimet që lidhen me qëndrueshmërinë.
- Tregoni kuriozitet dhe gatishmëri për të mësuar nga perspektiva të ndryshme mbi sfidat e qëndrueshmërisë.
- Tregoni angazhim proaktiv në promovimin e zgjedhjeve më të gjelbra në jetën e përditshme dhe në kontekstet e vendit të punës.
- Vlerësoni bashkëpunimin dhe pjesëmarrjen si kushte kyçe për një tranzicion të qëndrueshëm.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Rruga (Struktura) e Workshop-it

Njësia 1:
Hyrje në qëndrueshmëri dhe GreenComp

Njësia 2:
Vlerat, drejtësia dhe natyra

Njësia 3:
Sistemet, të menduarit kritik dhe formulimi i problemeve

Njësia 4:
E ardhmja, përshtatshmëria dhe eksplorimi

Njësia 5:
Praktikat e gjelbra në operacionet e përditshme

Njësia 6:
Veprimi për qëndrueshmëri

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Rapport

Hyrje në qëndrueshmëri dhe GreenComp

Njësia 1

Bashkëfinancuar nga
Bashkimi Evropian

Korniza
Çfarë është GreenComp?

- GreenComp është korniza evropiane e kompetencës për qëndrueshmëri.
- Ai ofron një referencë të përbashkët për arsimin dhe trajniminprograme që mbështesin të nxënit mbi qëndrueshmërinë.
- Është menduar për nxënës të moshave, niveleve dhe mjediseve të ndryshme: formale, joformale dhe informale.
- Qëllimi i tij është të ndihmojë njerëzit të mendojnë, planifikojnë dhe veprojnë me empati, përgjegjësi dhe kujdes për planetin.

Korniza e referencës

GreenComp është një udhëzues jo-përshkrues që mund të mbështesë hartimin e kurrikulës, vlerësimin dhe rishikimin e programit.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Rapport

Korniza
GreenComp:Katër fushat e kompetencës

Përvetësimi i vlerave të qëndrueshmërisë (Embodying sustainability values)

- Vlerësimi i qëndrueshmërisë
- *Mbështetja e drejtësisë*
- Promovimi i natyrës

Përqafimi i kompleksitetit në qëndrueshmëri (Embracing complexity

- *Të menduarit sistemik*
- *Të menduarit kritik*
- *Formulimi i problemeve*

Parashikimi i të ardhmes së qëndrueshme (Envisioning sustainable futures)

- Edukimi për të ardhmen (Futures literacy)
- *Përshtatshmëria*
- *Të menduarit eksplorues*

Veprimi për qëndrueshmëri (Acting for sustainability)

- Fuqizimi politik (Political agency)
- Veprim kolektiv
- *Nisma individuale*

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Rapport

Korniza
Përdorimi i kurrikulës në të gjitha vendet

Ajo që mbetet e përbashkët.

- Struktura e GreenComp
- Fokusi praktik në vendin e punës
- Dizajni gjithëpërfshirës dhe modular
- Theksi tek punësueshmëria dhe veprimi
- Nevoja për gjuhë të aksesueshme

Çfarë mund të përshtatet

- Shembuj nga sektorët lokalë
- Rregulloret dhe normat kombëtare
- Studime rastesh të preferuara
- Prioritetet e tregut lokal të punës
- Gjuha dhe forma e ofrimit

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Rapport

Korniza
12 kompetencat e GreenComp

- Vlerësimi i qëndrueshmërisë
- Mbështetja e drejtësisë
- Promovimi i natyrës
- Të menduarit sistematik
- Mendimi kritik
- Formulimi i problemit
- Shkrim-leximi i së ardhmes
- Përshtatshmëria
- Mendimi eksplorues
- Agjencia politike
- Veprim kolektiv
- Iniciativë individuale

Bashkëfinancuar nga
Bashkimi Evropian

Çfarë do të thotë qëndrueshmëria në praktikë

- Qëndrueshmëria nuk ka të bëjë vetëm me mjedisin; ajo përfshin edhe dimensione sociale dhe ekonomike.
- Një vendim i qëndrueshëm merr në konsideratë nevojat aktuale pa injoruar pasojat afatgjata.
- Në vendin e punës, qëndrueshmëria shfaqet në prokurim, përdorim të energjisë, udhëtime, materiale, mbeturina, përfshirje dhe kulturë.
- Ai bën një pyetje të thjeshtë: si mund t'i plotësojmë nevojat duke zvogëluar dëmin dhe duke mbështetur drejtësinë?

Ideja kryesore

Qëndrueshmëria është një mënyrë e të menduarit dhe e të vendosurit, jo vetëm një temë e specializuar.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Qëndrueshmëria në arsim, punë dhe jetën e përditshme

- Në arsim, qëndrueshmëria formëson atë që nxënësit dinë, mënyrën se si reflektojnë dhe si veprojnë.
- Në punë, ajo ndikon në rutinat, pajtueshmërinë, efikasitetin dhe përgjegjësinë profesionale.
- Në jetën e përditshme, ajo ndikon në konsum, lëvizshmëri, ushqim, përdorim të energjisë dhe pjesëmarrje në vendimet e komunitetit.
- E njëjta mënyrë mendësie mund të lidhë të tre fushat.

Transferueshmëria

Nxënësit duhet të pranojnë se kompetencat e qëndrueshmërisë udhëtojnë midis konteksteve personale, qytetare dhe profesionale.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Pse qëndrueshmëria është një kompetencë transversale?

Për të gjithë sektorët

- E dobishme në logjistikë
- E dobishme në shërbime
- E dobishme në administratë
- E dobishme në punë teknike

Për të gjitha rolet

- Menaxherë dhe ekipe
- Staf i vijës së parë
- Praktikantë dhe nxënës
- Aktorë të komunitetit

Për të gjitha vendet

- Kornizë e përbashkët
- Përshtatje lokale
- Gjuhë e krahasueshme
- Të nxënit fleksibël

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Pse kompetencat e gjelbra janë të rëndësishme për punësimin?

- Ato tregojnë se një punëtor mund t'i lidhë detyrat rutinë me një ndikim më të gjerë.
- Ato mbështesin zgjidhjen e problemeve, përgjegjësinë dhe iniciativën.
- Ato i ndihmojnë organizatat të reagojnë ndaj tranzicionit, rregullimit dhe ndryshimit të pritjeve të klientëve.
- Ato mund të përmirësojnë besueshmërinë në kërkimin e punës, përparimin në karrierë dhe rrugët e rikualifikimit.

Perspektiva e punësueshmërisë

Aftësitë e gjelbra forcojnë si performancën ashtu edhe përshtatshmërinë..

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

GreenComp si organizues i kurrikulës

Ndihmon trajnerët të…	Ndihmon nxënësit të…
• Strukturojnë temat • Formulojnë rezultatet e të nxënit • Përzgjedhin aktivitetet • Hartojnë detyra vlerësimi • Rishikojnë dhe përmirësojnë programe	• Kuptojnë pamjen e plotë • Ndjekin progresin • Emërtojnë kompetencat që zhvillojnë • Transferojnë të nxënit në punë • Reflektojnë mbi pikat e forta dhe boshllëqet

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Katër fushat si një udhëtim mësimor

- Filloni me vlerat: çfarë na intereson dhe pse?
- Kaloni në kompleksitet: si i formësojnë vendimet sistemet, provat dhe formulimi i problemeve?
- Shiko përpara: cila të ardhme janë të mundshme dhe si mund të përshtatemi?
- Vepro: çfarë mund të bëjnë në të vërtetë individët, ekipet dhe komunitetet?

Logjika e udhëtimit

Korniza lëviz nga orientimi dhe të kuptuarit në të menduarit dhe veprimin e ardhshëm.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Një këndvështrim i thjeshtë për qëndrueshmërinë në vendin e punës

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Shembuj sektorësh:
ku nxënësit mund të takohen me qëndrueshmërinë

Skenari

- Një ekip porosit furnizime njëpërdorimëshe sepse duken më të lira dhe më të shpejta.
- Askush nuk e kontrollon koston totale, vëllimin e mbeturinave apo ndikimin e asgjësimit.
- Rutina ndihet normale, kështu që mbetet e padukshme.
- Pyetja nuk është "Kush është fajtor?", por "Çfarë mund të rimendojmë?"

Çfarë mund të bëjnë nxënësit?

- Vini re modelin
- Vlerësoni kostot e fshehura
- Sugjeroni një mundësi ripërdorimi ose reduktimi
- Diskutoni kompromiset
- Pilotoni një ndryshim të vogël

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Përfshirja, drejtësia dhe respekti për diversitetin

- Tranzicioni i gjelbër nuk duhet t'u sjellë dobi disa grupeve, ndërkohë që përjashton të tjerët.
- Trajnimi duhet të përdorë gjuhë të kuptueshme dhe shembuj nga realitete të ndryshme shoqërore.
- Punëtorët sjellin përvoja, kufizime dhe mundësi të ndryshme në veprimet për qëndrueshmëri.
- Respekti për diversitetin forcon pjesëmarrjen dhe cilësinë e zgjidhjeve.

Dizajn gjithëpërfshirës

Një kurrikulë e mirë e bën qëndrueshmërinë praktike dhe të arritshme për nxënës të ndryshëm.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Shembull rasti:
një zgjedhje rutinë me ndikim më të gjerë

- Puna në zyrë: shtypi, energjia, prokurimi, ruajtja e të dhënave, udhëtimet dhe zakonet e mbledhjeve.
- Workshop-e dhe laboratorë: materiale, harxhuese, mirëmbajtje, siguri dhe rrjedha e mbeturinave.
- Mjediset e shërbimit: komunikimi me klientët, sigurimi i burimeve, paketimi, pastrimi dhe transporti.
- Logjistika: itinerari, stoku, kthimet, karburanti, ngarkimi, koha dhe efikasiteti i burimeve.

Rëndësia e sektorit

Qëndrueshmëria duhet të shfaqet përmes skenarëve konkretë të njohur për nxënësin.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Nga ndërgjegjësimi te veprimi praktik i gjelbër

- Vetëm ndërgjegjësimi nuk është i mjaftueshëm; nxënësve u duhet një rrugë nga vënia në dukje te veprimi.
- Kjo rrugë përfshin njohuri, reflektim, eksperimentim, bashkëpunim dhe rishikim.
- Veprimet e vogla janë të vlefshme kur janë realiste, të bazuara në prova dhe të përsëritshme.
- Prandaj, kurrikula përqendrohet si në të kuptuarit ashtu edhe në praktikën operative.

Rruga e veprimit

Mësojini nxënësit të lidhin idetë me veprime të realizueshme, jo vetëm për të mësojnë përmendësh terma.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Nxitje reflektimi për Njësinë 1

- Ku i përballoj unë tashmë çështjet e qëndrueshmërisë në punën time të përditshme?
- Cilat rutina në kontekstin tim duken të përshtatshme, por mund të fshehin kosto mjedisore ose sociale?
- Cila zonë e GreenComp më duket më e fortë tashmë?
- Cila zonë ka nevojë për më shumë zhvillim?

Përdorimi në të mësuarit asinkron

Pyetjet për reflektim e bëjnë njësinë mësimore personale dhe i ndihmojnë nxënësit të lidhin përmbajtjen me realitetin e tyre.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Shembull: zbatimi i një këndvështrimi të qëndrueshmërisë në një rutinë

Këndvështrim rutinor

- "Ne gjithmonë porosisim gota njëpërdorimshe për takime sepse është e shpejtë dhe e lehtë ."

Fokusohet vetëm te komoditeti.

Shikon vetëm detyrën e menjëhershme.

E mban të padukshëm mbetjen dhe koston.

Këndvështrim i qëndrueshëm

- “A mund t’i zvogëlojmë gotat, të përdorim opsione të ripërdorshme apo të ndryshojmë zakonet e porositjes?"

Shton pyetje mjedisore dhe sociale.

Shqyrton kostot e fshehura dhe sjelljen.

Hap alternativa praktike.

Studimi i rastit:
rutina e furnizimit në dhomën e pushimit

- Një qendër trajnimi porosit ujë në shishe, gota njëpërdorimshe dhe ushqime të mbështjella individualisht për çdo seancë të shkurtër. Stafi e sheh këtë si një zgjedhje normale shërbimi. Nxënësit rishikojnë rutinën, vlerësojnë mbeturinat, identifikojnë alternativat e prokurimit dhe diskutojnë se cili do të ishte një përmirësim i parë realist.

Detyrë studimi rasti

Identifikoni ndikimet e fshehura.
Përmend një ndryshim të shpejtë dhe fitimprurës.
Përmendni një ndryshim afatgjatë.
Shpjegoni cilat zona të GreenComp duken më qartë

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Aktivitet reflektimi: qëndrueshmëria në rolin tim

- Renditni tre veprime rutinë nga konteksti juaj i punës ose trajnimit.

Për secilën, pyetni: Çfarë burimesh përdoren? Kush preket? Çfarë humbjesh ose kostosh të fshehura mund të krijohen?

Zgjidhni një rutinë që meriton vëmendje më të afërt në njësinë tjetër.

Rezultatet e Nxënësit

Një shënim i shkurtër reflektimi ose një tabelë e thjeshtë me:

- Rutinë
- Ndikim i fshehur
- Ideja e parë për përmirësim

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Pikat kryesore – Tema 1

- Qëndrueshmëria është një kompetencë transversale e rëndësishme për të gjithë sektorët dhe rolet.
- GreenComp ofron një strukturë të përbashkët për të nxënit, mësimdhënien dhe vlerësimin.
- Punëtorët kanë nevojë për shembuj praktikë që lidhin qëndrueshmërinë me operacionet e përditshme.
- Kalimi nga ndërgjegjësimi në veprim fillon me vërejtjen e ndikimeve dhe rutinën e pyetjeve.

Përmbledhje e temës

Njësia 1 krijon themelin për pjesën tjetër të programit.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Rapport

Vlerat, drejtësia dhe natyra

Njësia 2

Bashkëfinancuar nga
Bashkimi Evropian

Vlerësimi i qëndrueshmërisë

- Vlerësimi i qëndrueshmërisë do të thotëduke njohurse integriteti mjedisor, mirëqenia sociale dhe përgjegjësia afatgjatë kanë rëndësi.
- Bëhet fjalë për më shumë sesa preferenca personale: ndikon në gjykim dhe përparësi.
- Vlerat ndihmojnë në shpjegimin e arsyes pse një punëtor mund të sfidojë rutinat e shpërdorueshme ose të dëmshme.
- Kur vlerat janë të dobëta ose të paqarta, qëndrueshmëria trajtohet lehtësisht si opsionale.

Vlerat në veprim

Vlerat nuk janë shtesa abstrakte; ato ndikojnë në zgjedhjet profesionale..

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Mbështetja e drejtësisë

- Drejtësia pyet se kush përfiton, kush e mban koston dhe kush lihet jashtë.
- Ajo përfshin barazinë, drejtësinë dhe përgjegjësinë ndërgjeneracionale.
- Një vendim i qëndrueshëm duhet të shmangë zgjidhjen e një problemi duke ia kaluar barrën njerëzve të tjerë ose brezave të ardhshëm.
- Prandaj, drejtësia është thelbësore si për qëndrueshmërinë në vendin e punës ashtu edhe për atë të komunitetit.

Perspektiva e drejtësisë

Veprimi i gjelbër duhet të jetë efektiv dhe në të njëjtën kohë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Promovimi i natyrës

- Promovimi i natyrës do të thotë t'i shohësh njerëzit si pjesë të natyrës dhe jo si të ndarë prej saj.
- Ekosistemet, biodiversiteti dhe jeta jo-njerëzore nuk janë peizazhe në sfond; ato janë kushte për jetë dhe punë.
- Kjo kompetencë inkurajon respektin, kujdesin dhe rigjenerimin.
- Gjithashtu i shtyn nxënësit të vënë re se si aktivitetet e përditshme ndikojnë në sistemet natyrore.

Perspektiva Natyrore

Një vend pune mund të ndihet i largët nga natyra, ndërkohë që varet ende nga burimet, ekosistemet dhe stabiliteti i klimës.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Vlerat në tre dimensione

Vlerat personale	Vlerat Sociale	Vlerat Ekologjike
• Kujdesi • Përgjegjësia, • Konsistenca • Integriteti	• Drejtësia • Përfshirja • Përfitimi i përbashkët • Respekti	• Mbrojtja e Natyrës, • Rigjenerimi • Parandalimi • Kujdesi.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Drejtësi në aksesin ndaj burimeve dhe mundësive

Pyetjet që duhen bërë

- Kush ka akses në alternativa më të sigurta dhe më të gjelbra?
- Kush mund ta përballojë të ndryshojë zakonet shpejt?
- Kush merr pjesë në vendimmarrje?
- Kush mund të ndikohet negativisht nga ndryshimi?
- Zëri i kujt mungon?

Implikimet për trajnimi

- Shmang supozimet “një zgjidhje për të gjithë”.
- Përdor shembuj të ndryshëm.
- Prano pikat e pabarabarta të nisjes.
- Mbështet pjesëmarrjen.
- Diskuto hapur kompromiset (trade-offs).

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Përfshirja sociale dhe tranzicioni i gjelbër

- Tranzicionet e gjelbra mund të krijojnë mundësi, por ato gjithashtu mund ta thellojnë përjashtimin nëse nuk hartohen me kujdes.
- Punëtorët mund të përballen me pengesa të ndryshme: kosto, kohë, infrastrukturë, gjuhë ose mungesë ndikimi.
- Arsimi gjithëpërfshirës i ndihmon nxënësit të shohin këto realitete dhe të reagojnë me empati dhe vetëdije praktike.
- Prandaj, një kurrikulë e fortë e gjelbër përfshin ndjeshmërinë mjedisore dhe sociale.

Tranzicion gjithëpërfshirës

Mësimi për qëndrueshmërinë duhet të jetë i vetëdijshëm për njerëzit, si dhe për planetin.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Reflektim etik në zgjedhjet e përditshme

- Shumë zgjedhje të qëndrueshmërisë duken të vogla: printimi, paketimi, udhëtimi për në punë, porositja, ngrohja ose asgjësimi i materialeve.
- Reflektimi etik pyet se cilat janë ato zgjedhje që normalizohen me kalimin e kohës.
- Gjithashtu pyet nëse komoditeti, shpejtësia apo kostoja fshehin ndikime të tjera.
- Qëllimi nuk është përsosmëria, por një gjykim më i vetëdijshëm dhe i përgjegjshëm.

Zakon etik

Mësojuni nxënësve të ndalen, të vënë re dhe të vënë në dyshim zgjedhjen rutinë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Njohja e tensioneve: komoditeti, kostoja dhe qëndrueshmëria

Tension tipik

- Opsioni më i lirë mund të krijojë më shumë mbetje.
- Opsioni më i shpejtë mund të mbështetet në transport joefikas.
- Opsioni i zakonshëm mund të injorojë alternativa më të mira.
- Kostoja e dukshme mund të jetë e ulët, ndërsa ndikimi i fshehur është i lartë

Përgjigje e mundshme

- Shiko ndikimin total, jo vetëm përshtypjen e parë
- Krahaso alternativat
- Vlerëso kostot e fshehura
- Përfshi të tjerët në diskutim
- Testo (pilot) një opsion më të mirë

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Përgjegjësia ndërgjeneracionale

- Vendimet për qëndrueshmërinë ndikojnë te njerëzit që nuk janë të pranishëm dhe mund të mos kenë lindur ende.
- Mendimi ndërgjeneracional zgjeron horizontin kohor të zgjedhjeve në vendin e punës dhe të politikave.
- Ai inkurajon parandalimin dhe kujdesin dhe kur ndikimet mund të grumbullohen me kalimin e kohës.
- Kjo është një arsye pse komoditeti afatshkurtër nuk duhet të dominojë gjithmonë.

Horizonti kohor

Drejtësia përfshin të ardhmen, jo vetëm të tashmen.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Speciet dhe ekosistemet e tjera gjithashtu kanë rëndësi

- Një perspektivë e përqendruar te njeriu mund të anashkalojë pasojat më të gjera ekologjike të vendimeve.
- Promovimi i natyrës do të thotë të njohësh vlerën e brendshme të specieve dhe ekosistemeve.
- Edhe aty ku punëtorët nuk merren drejtpërdrejt me natyrën, zgjedhjet në lidhje me burimet, mbeturinat, përdorimin e tokës dhe energjinë ende kanë rëndësi.
- Kjo i ndihmon nxënësit të lidhin rutinën lokale me sistemet ekologjike globale.

Respekt ekologjik

Natyra nuk është vetëm një burim; është një sistem i gjallë me vlerën e vet.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Një kontroll i thjeshtë vendimesh i bazuar në vlera

Kujdesi	Drejtësia	Përgjegjësia
• A i zvogëlon dëmet? • A i respekton njerëzit? • A e respekton natyrën?	• Kush përfiton? • Kush e mban barrën? • Kush përjashtohet?	• Çfarë ndodh me kalimin e kohës? • A mund ta justifikojmë zgjedhjen? • A mund ta përmirësojmë atë?

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Skenari i vendit të punës: komoditet i disponueshëm

- Një ekip shërbimi përdor sasi të mëdha artikujsh njëpërdorimësh sepse ato janë të lehta për t'u porositur dhe të thjeshta për t'u ruajtur.
- Askush nuk e ka hartuar rrjedhën e mbeturinave, koston e asgjësimit apo ndikimin mjedisor.
- Një përgjigje e bazuar në vlera do të pyeste për drejtësinë, kostot e fshehura dhe alternativat realiste.
- Hapi i parë më i mirë mund të jetë matja e përdorimit dhe identifikimi i një artikulli me vëllim të lartë për t'u zëvendësuar ose zvogëluar.

Përmbledhje e skenarit

Vlerat bëhen të dukshme kur ato formësojnë mënyrën se si një ekip përcakton një opsion "normal".

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Nga ndërgjegjësimi te veprimi i bazuar në vlera

- Vini re çështjen.
- Sqaroni se cilat vlera janë të rëndësishme.
- Diskutoni se kush është i prekur.
- Identifikoni një ndryshim real.
- Shqyrtoni nëse ndryshimi e ka përmirësuar situatën.

Sekuenca e veprimeve

Vlerat duhet të çojnë në veprime më të mira, jo vetëm në një gjuhë më të mirë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Nxitje reflektimi për Njësinë 2

- Cilat rutina të vendit të punës në kontekstin tim ngrenë pyetje në lidhje me drejtësinë?
- Ku shoh tension midis komoditetit dhe përgjegjësisë?
- Si varet sektori im nga burimet natyrore ose ekosistemet?
- Cilën vlerë do të doja të forcoja më shumë në praktikën time?

Përdorimi në të mësuarit asinkron

Reflektimi i ndihmon nxënësit të lidhin vlerat e GreenComp me identitetin e tyre profesional.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Shembull:
duke zgjedhur midis komoditetit dhe drejtësisë

Vendim i kufizuar

- “Blej opsionin më të lirë sepse buxheti është i kufizuar.”
- Shikon vetëm çmimin e menjëhershëm
- Injoron kush e mban koston
- Nënvlerëson mbetjet, cilësinë dhe çështjet e drejtësisë

Vendim i bazuar në vlera

- “Krahaso çmimin, qëndrueshmërinë, kushtet e punës dhe mbetjet përpara se të vendosësh.”
- Merr në konsideratë drejtësinë dhe përgjegjësinë
- Shikon vlerën afatgjatë
- Mbështet zgjedhje profesionale më etike

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Studimi i rastit:
uniformat dhe punëtorët sezonalë

- Një kompani prezanton uniforma të reja pune të bëra nga material me kosto të ulët që konsumohet shpejt. Stafi i përhershëm merr zëvendësime lehtësisht, por punëtorët sezonalë jo. Nxënësit e shqyrtojnë çështjen përmes drejtësisë, përfshirjes dhe ndikimit mjedisor, pastaj propozojnë një qasje më të përgjegjshme.

Detyrë studimi rasti

Kush përfiton?
Kush është në disavantazh?
Si hyn natyra në këtë çështje?
Cili vendim do të pasqyronte më mirë vlerat e GreenComp?

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Aktivitet reflektimi: vlerat e mia në zgjedhjet e përditshme

- Mendoni për një vendim të kohëve të fundit në lidhje me blerjen, përdorimin ose asgjësimin e diçkaje në punë ose gjatë trajnimit.

Cilat vlera e formësuan atë vendim?

A u konsiderua drejtësia?

A e respektoi zgjedhja natyrën si më shumë sesa një burim bazë?

Rezultatet e Nxënësit

Një paragraf i shkurtër:

- Çfarë zgjodha
- Pse e zgjodha
- Ajo që do të rishqyrtoja tani

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Pikat kryesore – Tema 2

- Vlerat e qëndrueshmërisë formësojnë prioritetet dhe vendimet.
- Drejtësia përfshin barazinë,, përfshirjen dhe përgjegjësinë ndërgjeneracionale.
- Promovimi i natyrës do të thotë të njohësh varësinë ekologjike dhe të respektosh sistemet e gjalla.
- Një kurrikulë e mirë e gjelbër lidh vlerat drejtpërdrejt me gjykimin dhe veprimin në vendin e punës.

Përmbledhje e temës

Njësia 2 jep bazën etike për kompetencat analitike që vijojnë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Rapport

Sistemet, të menduarit kritik dhe hartimi i problemeve

Njësia 3

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Pse problemet e qëndrueshmërisë janë komplekse

- Ato përfshijnë faktorë të ndërlidhur mjedisorë, socialë, ekonomikë dhe kulturorë.
- Shkaqet dhe pasojat rrallë janë lineare.
- Veprimet në një pjesë të sistemit mund të prodhojnë pasoja diku tjetër.
- Kjo është arsyeja pse zgjidhjet e shpejta mund të dështojnë ose të krijojnë probleme të reja.

Kompleksiteti

Punëtorët kanë nevojë për mjete për të kuptuar problemet e ndërlikuara, jo vetëm lista kontrolli të thjeshta.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Të menduarit sistematik

- Të menduarit sistematik shqyrton pjesët, marrëdhëniet, sythet e reagimeve dhe modelet me kalimin e kohës.
- Ndihmon nxënësit të shmangin trajtimin e simptomave sikur të ishin shkaqe rrënjësore.
- Në vendin e punës, kjo mund të zbulojë se si bashkëveprojnë prokurimi, rutinat, stimujt dhe komunikimi.
- Është një mënyrë praktike për të kuptuar pse një problem i qëndrueshmërisë vazhdon.

Kompetencë thelbësore

Pyet jo vetëm "Çfarë ndodhi?", por edhe "Si po e prodhon ky sistem këtë rezultat?".

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Kujt i kushton vëmendje të menduarit sistematik

Elementet	Marrëdhëniet	Modelet
• Njerëzit • Burimet • Mjetet • Rregullat	• Varësitë • Rrjedhat • Nxitësit • Kompromiset	• Përsëritja • Reagimi (feedback) • Vonesat • Efektet e paqëllimshme

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Mendimi kritik

- Të menduarit kritik do të thotë të vësh në pikëpyetje supozimet, pretendimet, provat dhe status quo-në.
- Nuk do të thotë të jesh negativ për gjithçka.
- Në vend të kësaj, do të thotë të jesh i kujdesshëm për atë që pranohet si e vërtetë, normale ose e pashmangshme.
- Kjo kompetencë është thelbësore kur organizatat përballen me pretendime për qëndrueshmëri, trende ose premtime të shpejta.

Qëndrim kritik

Puna e qëndrueshmërisë ka nevojë për kuriozitet dhe prova, jo për marrëveshje automatike.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Pyetje që mbështesin të menduarit kritik

Rreth informacionit.	Rreth Praktikës
• Kush e ka prodhuar këtë? • Çfarë provash e mbështesin? • Çfarë mungon? • Çfarë supozimesh janë të përfshira? • Kush përfiton nga ky interpretim?	• Pse e bëjmë në këtë mënyrë? • Cilat janë efektet anësore? • Cilat alternativa ekzistojnë? • Çfarë ndodh nëse nuk ndryshon asgjë? • Si e dimë që rutina aktuale funksionon?

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Formulimi i problemit

- Formimi i problemit është aftësia për të përcaktuar qartë një sfidë të qëndrueshmërisë përpara se të nxitohet për një zgjidhje.
- Korniza të ndryshme çojnë në veprime të ndryshme.
- Nëse një ekip e trajton një çështje të mbeturinave vetëm si “sjelle të keqe të punonjësit, mund të injorojë faktorët e prokurimit, trajnimit ose projektimit.
- Një kornizë më e mirë zakonisht përmirëson cilësinë e përgjigjes.

Çështjet e kornizës

Një problem i formuluar keq shpesh prodhon një zgjidhje të synuar keq.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Një sekuencë praktike e formulimit të problemeve

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Hartimi i palëve të interesuara në çështjet themelore të qëndrueshmërisë

- Palët e interesuara mund të përfshijnë punëtorë, menaxherë, klientë, furnizues, komunitete, rregullatorë dhe përdorues të ardhshëm.
- Një hartë e palëve të interesuara i ndihmon nxënësit të shohin se kush ndikon në çështje dhe kush preket prej saj.
- Gjithashtu zbulon se ku ndodhen përgjegjësia, informacioni dhe ndikimi.
- Kjo e bën planifikimin e veprimeve më realist.

Perspektiva e palëve të interesuara

Mos analizoni çështjen sikur të ekzistonte pa njerëz, role dhe pushtet.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Shembull: një problem i përdorimit të energjisë

Weak framing

- "Staff leave equipment on because they do not care."

Focuses on blame.

Misses wider factors.

Likely response: tell people to behave better.

Stronger framing

- The current system does not support efficient energy use."

Considers equipment, settings, schedules, habits and incentives.

Opens more solutions.

Likely response: combine awareness with operational fixes.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Përdorimi i provave për të kuptuar joefikasitetet

- Provat mund të përfshijnë vëzhgime, numërime, lexime matësish, të dhëna, rrugë, kohë dhe të dhëna krahasimi.
- Edhe provat e thjeshta mund ta përmirësojnë diskutimin dhe të zvogëlojnë hamendësimet.
- Nxënësit duhet të inkurajohen të mbledhin prova proporcionale përpara se të rekomandojnë ndryshime.
- Kjo mbështetet veprime të gjelbra më të besueshme dhe të dobishme.

Zakoni i provave

Në trajnimin hyrës, "provat e thjeshta" shpesh janë të mjaftueshme për të përmirësuar cilësinë e vendimeve.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Mbetjet, energjia, logjistika dhe përdorimi i burimeve si sisteme

- Mbeturinat formësohen nga projektimi, porositja, ruajtja, zakonet, paketimi dhe rregullimet e asgjësimit.
- Përdorimi i energjisë formësohet nga teknologjia, mjediset, koha, kushtet e ndërtimit dhe rutinat.
- Logjistika varet nga projektimi i rrugës, vendimet për stokun, komunikimi dhe modelet e kërkesës.
- Përdorimi i burimeve është i lidhur me blerjen, kontrollin e cilësisë, opsionet e ripërdorimit dhe stimujt.

Shembuj sistemesh

Problemi i dukshëm rrallë është i gjithë problemi.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Gabime të zakonshme në analizë

Shumë i ngushtë	Shumë shpejt	Shumë i izoluar
• Shikon vetëm një shkak • Nuk merr parasysh marrëdhëniet • Fokusohet te simptoma	• Hidhet menjëherë te zgjidhjet • Përdor prova të dobëta • Injoron kompromiset (trade-offs)	• Harron palët e interesuara (stakeholders) • Nuk merr parasysh kontekstin • Injoron efektet në të ardhmen

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Mini-kuti: kthimet e paketimit

- Një kompani dëshiron të zvogëlojë mbeturinat e paketimit, por përqendrohet vetëm në koshat e riciklimit.
- Të menduarit sistematik sugjeron të shikosh më herët në zinxhir: zgjedhja e furnizuesit, dizajni i paketimit, sasitë e porosisë dhe proceset e kthimit.
- Mendimi kritik pyet nëse riciklimi vetëm po trajtohet si një zgjidhje e plotë.
- Formulimi i problemit pyet se cila është sfida e vërtetë: "shumë mbeturina" apo "një sistem paketimi i projektuar për asgjësim".

Përmbledhje e rastit

Kornizimi më i mirë shpesh tregon parandalimin para asgjësimit.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Ide aktiviteti: hartoni një rutinë si një sistem

- Zgjidhni një proces të njohur, siç është printimi, porositja, pastrimi, udhëtimi për në punë ose lëvizja e stokut.
- Listoni aktorët, hapat, burimet dhe rezultatet.
- Shënoni se ku shfaqet shpërdorimi, joefikasiteti ose padrejtësia.
- Identifikoni një pikë ndikimi ku një ndryshim i vogël mund të ketë një efekt më të madh.

Detyrë asinkrone

Ky aktivitet stërvit të menduarit sistematik pa kërkuar njohuri të avancuara teknike.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Nxitje reflektimi për Njësinë 3

- Cila çështje e qëndrueshmërisë në kontekstin tim thjeshtohet shpesh shumë shpejt?
- Çfarë supozimi marr më shpesh si të mirëqenë në punën e përditshme?
- Cilët palë të interesuara i anashkaloj zakonisht?
- Ku mund ta përmirësojnë diskutimin provat e thjeshta në kontekstin tim?

Përdorimi në të mësuarit asinkron

Reflektimi mbështet transferimin nga mjetet konceptuale në praktikën personale.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Shembull: formulimi më i qartë i një problemi të mbeturinave

Shumë e thjeshtuar

- "Njerëzit shpërdorojnë materiale sepse janë të pakujdesshëm."
- Fajëson individët
- Nuk merr parasysh dizajnin e proceseve
- Çon në zgjidhje të dobëta

Formulim më i mirë

- "Mbetjet e materialeve ndikohen nga porositja, magazinimi, trajnimi, organizimi i hapësirës dhe presioni i kohës."
- Analizon sistemin
- Përdor prova dhe përfshin palët e interesuara
- Krijon mundësi më të forta për përmirësim

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Studimi i rastit:
dërgesat, vonesat dhe mallrat e dëmtuara

- Një depo ka dërgesa të dëmtuara vazhdimisht. Shpjegimi i parë është se shoferët janë të pakujdesshëm. Nxënësit mbledhin prova më të gjera dhe gjejnë shkaqe të shumta: ngarkim i nxituar, paketim i dobët, dorëzim i paqartë dhe planifikim i pasaktë. Detyra është që çështja të riformulohet si një problem sistemi.

Detyrë studim rasti

Listoni shkaqet e mundshme.
Ndani supozimet nga provat.
Hartoni palët e interesuara kryesore.
Shkruani një formulim problemi të përmirësuar.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Aktivitet reflektimi: hartëzoni një çështje si një sistem

- Zgjidhni një problem të qëndrueshmërisë nga konteksti juaj.

Shkruani njerëzit, mjetet, rregullat, materialet dhe zakonet që lidhen me të.

Pastaj pyet: Cili shkak është më i dukshëm? Cili shkak shpesh injorohet? Çfarë provash do të më ndihmonin ta kuptoja më mirë?

Rezultatet e Nxënësit

Një hartë e thjeshtë e sistemeve

ose listë me pika të:

- aktorë
- shkaqet
- prova
- pyetjet e para

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Pikat kryesore – Tema 3

- Problemet e qëndrueshmërisë janë të ndërlidhura dhe kërkojnë të menduarit sistematik.
- Të menduarit kritik përmirëson gjykimin duke vënë në pikëpyetje pretendimet, supozimet dhe provat e dobëta.
- Formulimi i problemit ka rëndësi sepse përkufizime të ndryshme prodhojnë zgjidhje të ndryshme.
- Punëtorët mund t'i zbatojnë këto kompetenca në çështje të përditshme, siç janë mbeturinat, energjia, logjistika dhe përdorimi i burimeve.

Përmbledhje e temës

Njësia 3 ndërton shtyllën kurrizore analitike të kurrikulës.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Rapport

E ardhmja, përshtatshmëria dhe eksplorimi

Njësia 4

Bashkëfinancuar nga
Bashkimi Evropian

Shkrim-leximi i së ardhmes

- Shkrim-leximi për të ardhmen është aftësia për të imagjinuar, interpretuar dhe përdorur të ardhme të ndryshme.
- Ndihmon nxënësit të shkojnë përtej "më shumë nga e njëjta gjë".
- Qëllimi nuk është të parashikohet një e ardhme e saktë, por të mendohet më mirë për mundësitë, rreziqet dhe drejtimet e preferuara.
- Kjo kompetencë është thelbësore në tranzicionet e qëndrueshmërisë ku pasiguria është normale.

Lente e së ardhmes

Njerëzit veprojnë ndryshe kur mund t'i imagjinojnë alternativat qartë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Të menduarit përtej afatit të shkurtër

- Shumë vendime në vendin e punës merren nën presion të menjëhershëm.
- Qëndrueshmëria u kërkon nxënësve të marrin në konsideratë edhe pasojat afatmesme dhe afatgjata.
- Kjo mund të ndryshojë mënyrën se si ekipet vlerësojnë zgjedhjet "të lira", "efikase" ose "praktike".
- Një rregullim afatshkurtër mund të jetë një kosto afatgjatë.

Horizonti kohor

Të menduarit për të ardhmen përmirëson vendimmarrjen e tashme.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Tre mënyra për të menduar për të ardhmen

E mundshme.	E mundur	E preferuar.
• Çfarë mund të ndodhë nëse trendet vazhdojnë? • E dobishme për ndërgjegjësimin mbi rreziqet	• Çfarë të ardhmesh të ndryshme mund të shfaqen? • E dobishme për përshtatshmëri	• Çfarë të ardhme duam të mbështesim? • E dobishme për veprim dhe motivim

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Përshtatshmëria

- Përshtatshmëria është aftësia për t'iu përgjigjur në mënyrë konstruktive ndryshimeve, pasigurisë dhe informacionit të ri.
- Kjo ka rëndësi sepse tranzicionet drejt qëndrueshmërisë përfshijnë pritshmëri, teknologji dhe kufizime të reja.
- Përshtatshmëria kombinon hapjen, të mësuarit, rishikimin dhe përshtatjen.
- Ndihmon punëtorët të shmangin varësinë e ngurtë nga rutinat e vjetra.

Përshtatshmëria

Të jesh i përshtatur nuk do të thotë të ndryshosh rastësisht; do të thotë të reagosh me kujdes ndaj realitetit.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Çfarë kanë tendencë të bëjnë punëtorët që përshtaten

Mentaliteti	Praktika
• Pranojnë që ndryshimi është pjesë e punës • Qëndrojnë kureshtarë • Mësojnë nga gabimet • Rishikojnë supozimet • Përshtaten kur ndryshon evidenca	• Provojnë pilotime të vogla • Krahasojnë opsionet • Kërkojnë feedback • Dokumentojnë çfarë funksionon • Përditësojnë rutinat kur është e nevojshme

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Mendimi eksplorues

- Të menduarit eksplorues do të thotë testimi i ideve, eksplorimi i alternativave dhe të mësuarit përmes eksperimentimit të strukturuar.
- Ai mbështet inovacionin pa kërkuar transformim në shkallë të gjerë menjëherë.
- Në trajnimin hyrës, shpesh do të thotë të pyesësh: "Çfarë ndryshimi të vogël mund të provojmë në mënyrë të sigurt?"
- Kjo ndihmon në kalimin nga zakonet fikse në përmirësimin praktik.

Eksplorim

Të menduarit eksplorues e shndërron qëndrueshmërinë në një fushë për të mësuar dhe përmirësuar.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Një cikël eksplorimi në shkallë të vogël

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Hyrje në ekonominë qarkulluese

- Të menduarit qarkullues synon të zvogëlojë mbeturinat dhe të mbajë materialet dhe vlerën në përdorim për një kohë më të gjatë.
- Ai e zhvendos vëmendjen nga asgjësimi te parandalimi, ripërdorimi, riparimi dhe dizajni më i zgjuar.
- Për punëtorët, idetë qarkulluese shpesh fillojnë me pyetje të thjeshta rreth cikleve të jetës dhe humbjeve të shmangshme.
- Parimi është praktik: përdorni burimet më mirë dhe shpërdoroni më pak.

Perspektiva qarkulluese

Konceptet e ekonomisë qarkulluese i ndihmojnë nxënësit ta riformulojnë "fundin e ciklit të jetës" si "sfidë të projektimit dhe përdorimit".

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Parimet qarkulluese të përditshme

Reduktp	Ripërdor dhe riparo	Rimendo
• Shmangni përdorimin e panevojshëm. • Porositni me saktësi • Parandaloni defektet	• Zgjatni jetëgjatësinë e produktit. • Mirëmbani pajisjet • Rikuperoni vlerën.	• Ridizajnoni rutinat • Ndani burimet • Ndryshoni modelin e shërbimit.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Duke e parë ndryshe procesin e një vendi pune

Pikëpamja aktuale

- Procesi konsiderohet si i pandryshueshëm.
- Mbetjet trajtohen si diçka normale.
- Problemet zgjidhen pasi ndodhin.
- I kushtohet pak vëmendje ciklit jetësor ose parandalimit.

Pikëpamje përmirësimi

- Procesi është i hapur për ridizenjim.
- Mbetjet trajtohen si sinjal.
- Parandalimi merret në konsideratë herët.
- Alternativat dhe kompromiset (trade-offs) eksplorohen.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Balancimi i kompromiseve

- Vendimet për qëndrueshmëri shpesh përfshijnë kompromise në vend të zgjedhjeve të përsosura.
- Një opsion më i gjelbër mund të kërkojë më shumë koordinim, trajnim ose investim fillestar.
- Detyra është të peshohen me kujdes opsionet, të bëhen të dukshme pasojat dhe të zgjidhet me përgjegjësi.
- Shkrim-leximi i së ardhmes e mbështet këtë duke zgjeruar perspektivën.

Kompromise

Vendimet e mira për qëndrueshmërinë shpesh janë "zgjedhje më të mira", jo "zgjedhje perfekte".

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Kreativiteti dhe inovacioni për zgjidhje të qëndrueshme

- Kreativiteti është i dobishëm kur rutina aktuale nuk i shërben më rezultatit të dëshiruar.
- Inovacioni nuk do të thotë domosdoshërisht teknologji e përparuar; mund të nënkuptojë një metodë, sekuencë ose zakon më të mirë.
- Të menduarit eksplorues inkurajon eksperimentimin me risk të ulët dhe gjenerimin bashkëpunues të ideve.
- Kjo e bën qëndrueshmërinë më pak abstrakte dhe më të zbatueshme.

Inovacioni

Inkurajoni kreativitetin praktik të bazuar në nevoja dhe prova reale.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Skenari: ndryshimi i një rutine të përdorimit të materialeve

- Një punishte hedh vazhdimisht materiale të përdorura pjesërisht sepse ruajtja dhe gjurmimi janë të dobëta.
- Mendimi i orientuar nga e ardhmja pyet se sa do të kushtojë kjo rutinë gjatë një viti, jo vetëm sot.
- Përshtatshmëria sugjeron testimin e një metode të re ndjekjeje.
- Mendimi eksplorues sugjeron një pilot të shkurtër përpara miratimit të plotë.

Përmbledhje e skenarit

E ardhmja, përshtatshmëria dhe eksplorimi punojnë së bashku në përmirësimin praktik.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Nxitje reflektimi për Njësinë 4

- Cila rutinë në kontekstin tim trajtohet si e fiksuar, por mund të ridizajnohet?
- Ku do të ishte më i sigurt ose më realist një pilotim i vogël sesa një ndryshim i madh?
- Cila pasojë e ardhshme shpesh injorohet në vendin tim të punës?
- Sa i/e qetë ndihem me ndryshimin e kursit kur shfaqen prova të reja?

Përdorimi në të mësuarit asinkron

Reflektimi mbështet ndërgjegjësimin për të ardhmen dhe gatishmërinë për ndryshim.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Shembull:
kalimi nga të menduarit rutinë në të menduarit për të ardhmen

Fokus vetëm te e tashmja

- “Kjo metodë funksionon sot, kështu që nuk ka arsye për ta ndryshuar.”
- Shikon vetëm të tashmen e menjëhershme.
- E konsideron rutinën si të pandryshueshme.
- Shmang eksperimentimin.

Fokus te e ardhmja

- Çfarë kostoje do të ketë kjo rutinë pas një viti dhe çfarë pilotimi i vogël mund të testojë një opsion më të mirë?”
- Sjell në vëmendje njohuritë për të ardhmen (futures literacy).
- Mbështet përshtatshmërinë.
- Nxit të nxënit eksplorues.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Studimi i rastit:
zëvendësimi i paketimit njëpërdorimësh

- Një prodhues i vogël dëshiron të zvogëlojë paketimin njëpërdorimësh, por ka frikë nga ankesat e klientëve dhe kostot më të larta. Nxënësit krahasojnë efektet afatshkurtra dhe afatgjata, imagjinojnë të ardhme alternative dhe hartojnë një projekt pilot të vogël për të testuar opsionet e paketimit të ripërdorshëm ose me paketim të reduktuar para një shpërndarjeje të plotë.

Detyrë studimi rasti

Cila është e ardhmja e mundshme nëse asgjë nuk ndryshon?
Cila është një e ardhme e preferueshme?
Çfarë mund të testohet në një shkallë të vogël së pari?

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Aktivitet reflektimi: ridizajnoni një rutinë të caktuar

- Zgjidh një rutinë në kontekstin tënd që njerëzit e trajtojnë si të panegociueshme.

Imagjinoni dy skenarë të ardhshëm: një ku asgjë nuk ndryshon dhe një ku rutina përmirësohet.

Çfarë eksperimenti të vogël mund ta ndihmojë ekipin tuaj të mësojë në mënyrë të sigurt dhe të lirë?

Rezultatet e Nxënësit

Dy shënime të shkurtra për të ardhmen
plus një ide pilot:

- rruga aktuale
- rrugë e përmirësuar
- testi i parë

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Pikat kryesore – Tema 4

- Shkrim-leximi për të ardhmen i ndihmon nxënësit të mendojnë përtej të tashmes së menjëhershme.
- Përshtatshmëria mbështet një përgjigje konstruktive ndaj ndryshimit dhe pasigurisë.
- Të menduarit eksplorues inkurajon eksperimente të vogla, të bazuara në prova.
- Idetë e ekonomisë rrethore i ndihmojnë punëtorët të zvogëlojnë mbeturinat dhe të përmirësojnë përdorimin e burimeve.

Përmbledhje e temës

Njësia 4 i përgatit nxënësit të imagjinojnë dhe të testojnë të ardhme më të mira.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Rapport

Praktikat e gjelbra në operacionet e përditshme

Njësia5

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Nga kompetenca në praktikën e përditshme

- Kjo njësi i shndërron kompetencat e qëndrueshmërisë në kompetenca operacionale të dukshmesjellje.
- Theksi është në përmirësimet praktike që punëtorët e zakonshëm mund t'i kuptojnë dhe ndikojnë.
- Jo çdo nxënës e kontrollon strategjinë, por çdo nxënës mund të vërejë rutinat, rreziqet dhe mundësitë.
- Kjo i bën operacionet e përditshme një mjedis të fuqishëm mësimor.

Fokusi operacional

Përmirësimet e vogla operative mund të grumbullohen në përfitime domethënëse të qëndrueshmërisë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Reduktimi i mbeturinave në aktivitetet rutinë

- Reduktimi i mbeturinave fillon me parandalimin dhe jo vetëm me asgjësimin.
- Pyetje të dobishme përfshijnë: çfarë përdoret tepër, renditet tepër, dëmtohet, dyfishohet ose hidhet shumë herët?
- Aktivitetet rutinë si printimi , paketimi, trajtimi, pastrimi dhe lëvizja e stokut krijojnë të gjitha modele të mbeturinave.
- Punëtorët mund ta mbështesin reduktimin duke vëzhguar, matur dhe propozuar alternativa.

Perspektiva e mbeturinave

Mbeturinat më të mira janë ato që nuk kanë pse të krijohen kurrë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Ku shfaqen shpesh mbeturinat

Materialet

- Mbetje prerjesh (copëza të tepërta)
- Stok i skaduar
- Magazinim i dobët
- Produkte njëpërdorimsh

Proceset

- Ripunim (rework)
- Defekte
- Dorëzime të paqarta
- Hapa të panevojshëm

Zakonet

- Printim si parazgjedhje
- Porositje e tepërt
- Preferencë për produkte të hedhshme
- Ndarje (klasifikim) e dobët e mbetjeve

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Efikasiteti i burimeve: materialet, energjia dhe uji

- Efikasiteti i burimeve do të thotë ofrimi i rezultatit të nevojshëm me më pak kontribut të panevojshëm.
- Kjo vlen për materialet, energjinë elektrike, ngrohjen, ftohjen, karburantin dhe ujin.
- Efikasiteti nuk është vetëm një çështje teknike;sjelljeje, planifikimi dhe mirëmbajtja gjithashtu kanë rëndësi.
- Punëtorët mund të kontribuojnë duke vënë re se ku humbasin ose përdoren pa qëllim burimet.

Efikasitet

Përdorni vetëm ato që i shtojnë vlerë detyrës.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Efikasiteti i energjisë dhe ujit me fjalë të thjeshta

Pyetje për t'u bërë	**Veprime të mundshme**
• Çfarë funksionon kur nuk është e nevojshme? • Ku ka rrjedhje ose humbje në gjendje gatishmërie (standby)? • Cilat cilësime janë të papërshtatshme? • Cilat rutina krijojnë përdorim të shmangshëm? • Çfarë mund të planifikohet më mirë?	• Fikni dhe ndaloni pajisjet kur nuk përdoren • Mirëmbani dhe riparoni • Optimizoni kohën e përdorimit • Përdorni të dhëna monitorimi • Ndani kujtesa praktike

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Logjistikë e qëndrueshme dhe optimizim operacional

- Zgjedhjet e logjistikës ndikojnë në përdorimin e karburantit, kohën, paketimin, nivelet e stokut dhe emetimet.
- Optimizimi operacional mund të zvogëlojë lëvizjet e panevojshme, dyfishimin dhe dërgesat urgjente.
- Kjo mund të përfshijë planifikimin e itinerarit, komunikim më të mirë, saktësinë e stokut ose koordinimin midis ekipeve.
- Mësimi i qëndrueshmërisë është se lëvizja dhe koha janë gjithashtu çështje burimesh.

Perspektiva logjistike

Një rrjedhë më efikase shpesh përmirëson si qëndrueshmërinë ashtu edhe performancën.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Pajtueshmëria mjedisore dhe përgjegjësia e punonjësve

- Pajtueshmëria përcakton pritjet minimale për siguri dhe ligjshmëri.sjellje.
- Punëtorët nuk kanë nevojë të jenë ekspertë ligjorë, por duhet të dinë rregullat dhe procedurat përkatëse që ndikojnë në detyrat e tyre.
- Kjo përfshin trajtimin e sigurt, dokumentimin, renditjen, raportimin dhe respektimin e proceseve të brendshme.
- Praktika e përgjegjshme kombinon pajtueshmërinë me iniciativën për përmirësim.

Pajtueshmëria

Ndiqni rregullin — dhe gjithashtu kërkoni mënyra për të përmirësuar rutinën që fshihet pas tij.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Veprim parandalues

- Veprimet parandaluese zvogëlojnë ndikimin negativ përpara se të ndodhë.
- Në praktikë, kjo mund të nënkuptojë ruajtje më të mirë, udhëzime më të qarta, mirëmbajtje të rregullt, porosi më të zgjuara ose shqyrtim më të hershëm.
- Parandalimi është shpesh më pak i kushtueshëm sesa korrigjimi, asgjësimi ose riparimi pasi të shfaqet problemi.
- Kjo është arsyeja pse një vend pune i gjelbër i kushton vëmendje sinjaleve të hershme.

Parandalimi

Parandalimi zakonisht kursen burime, kohë dhe zhgënjim.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Prokurimi i qëndrueshëm në terma të përditshëm

Para blerjes

- A na nevojitet?
- A mund të ulim sasinë?
- A mund ta ndajmë ose ta ripërdorim?

When buying

- Krahaso qëndrueshmërinë
- Krahaso paketimin
- Kontrollo mundësinë e riparimit

Pas blerjes

- Përdor në mënyrë të përgjegjshme
- Mirëmbaj siç duhet
- Monitoro rezultatet

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Përdorim i përgjegjshëm i materialeve të konsumueshme

- Materialet e konsumueshme shpesh duken me kosto të ulët individualisht, por përdorimi në vëllim të lartë mund të krijojë ndikime të mëdha mjedisore dhe financiare.
- Shembujt përfshijnë letrën, dorezat, paketimin, produktet e pastrimit, fishekët dhe materialet e ushqimit.
- Përdorim i përgjegjshëm do të thotë përputhja e konsumit me nevojën reale dhe shmangia e përdorimit të tepërt në heshtje.
- Një ndjekje e thjeshtë mund të zbulojë se ku rutinat kanë nevojë për vëmendje.

Materiale të konsumueshme

Kostoja e vogël për njësi mund të fshehë një ndikim të madh total.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Zakone të gjelbra në zyra, workshop-e, laboratorë dhe shërbime

- Zyrat mund të përqendrohen në energji, printime, pajisje, udhëtime dhe prokurim.
- Workshop-et dhe laboratorët mund të përqendrohen te materialet, mirëmbajtja, siguria, ndarja dhe ruajtja.
- Mjediset e shërbimit mund të përqendrohen në furnizim, paketim, pastrim, lëvizshmëri dhe ndërveprim me klientët.
- Zakonet ndryshojnë, por logjika e qëndrueshmërisë është e përbashkët.

Ndryshimi i zakonit

Përkthejeni GreenComp në zakone që i përshtaten mjedisit lokal të punës.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Identifikimi i praktikave të paqëndrueshme

Sinjale shqetësuese	Çfarë mund të propozojnë nxënësit
• Vëllim i lartë mbetjesh • Defekte të shpeshta ose ripunim (rework) • Përdorim i tepërt pa nevojë të qartë • Ndërgjegjësim i ulët për efektet anësore • Mungesë rishikimi të praktikave rutinë	• Një ushtrim i vogël vëzhgimi • Një numërim ose matje e thjeshtë • Një alternativë provë (pilotim) • Një udhëzim ose kujtesë më e mirë • Një rutinë e rishikuar për porositje ose trajtim

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Monitorimi i përmirësimeve të thjeshta të qëndrueshmërisë

- Monitorimi nuk ka pse të jetë i ndërlikuar.
- Nxënësit mund të gjurmojnë numërimet, shkallët e përdorimit, kohën e kursyer, uljen e defekteve ose ndryshimet në vëllimin e mbeturinave.
- Qëllimi është të shihet nëse një veprim bëri një ndryshim të vërtetë.
- Kjo krijon një lak bazë provash për përmirësim të vazhdueshëm.

Monitorimi

Nëse nuk vërehet përmirësim, ekipi mund të përshtatet në vend që të supozojë suksesin.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Si përmirësojnë aftësitë e gjelbra performancën organizative

- Reduktojnë humbjet dhe joefikasitetin e shmangshëm
- Mbështesin ndërgjegjësim më të mirë për rreziqet dhe përputhshmërinë
- Forcojnë kulturën e zgjidhjes së problemeve dhe bashkëpunimit
- Përmirësojnë aftësinë e organizatës për t'u përshtatur ndaj ndryshimeve dhe kërkesave

Perspektiva e performancës

Aftësitë e gjelbra nuk janë të ndara nga performanca; ato mund ta përmirësojnë atë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Skenari: përmirësimi i një rutine të stokut dhe transportit

- Një ekip bën dërgesa të shpeshta urgjente sepse të dhënat e stokut nuk janë të besueshme.
- Kjo rrit përdorimin e karburantit, stresin dhe mbeturinat e paketimit.
- Një përgjigje më ekologjike kombinon saktësinë operacionale, komunikimin më të mirë dhe rishikimin e pragjeve të porosive.
- Çështja nuk është vetëm të “punosh më shumë”, por edhe të ridizajnosh rutinën.

Përmbledhje e skenarit

Shumë çështje të qëndrueshmërisë janë gjithashtu çështje të rrjedhës së punës.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Ide aktiviteti: një plan përmirësimi i gjelbër

- Zgjidhni një çështje operative në kontekstin tuaj.
- Përshkruani rutinën aktuale dhe koston e fshehur.
- Propozoni një përmirësim realist.
- Përcaktoni se çfarë do të vëzhgoni për të gjykuar nëse ka ndihmuar.

Detyrë asinkrone

Ky aktivitet i përgatit nxënësit për njësinë përfundimtare të orientuar drejt veprimit.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Nxitje reflektimi për Njësinë 5

- Ku e shoh më qartë shpërdorimin ose joefikasitetin?
- Cili veprim parandalues do të kishte vlerën më të lartë praktike në kontekstin tim?
- Cili produkt i konsumueshëm ose rutinë meriton shqyrtim të menjëhershëm?
- Si mund ta monitorojmë thjesht një përmirësim?

Përdorimi në të mësuarit asinkron

Reflektimi operacional i ndihmon nxënësit të lidhin qëndrueshmërinë me rutinat e njohura.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Shembull:
zbulimi i joefikasitetit të fshehur në operacionet e përditshme

Pamje sipërfaqësore

- "Ne përdorim vetëm pak më shumë material sesa ishte planifikuar, kështu që nuk është problem i madh."
- E sheh humbjen si diçka normale
- Injoron përsëritjen
- Nuk merr parasysh ndikimin në kosto, mbetje dhe performancë

Qasje e gjelbër operacionale

- "Humbjet e vogla të përsëritura në materiale, energji ose transport grumbullohen shpejt."
- Analizon modelet (patternet)
- Lidh qëndrueshmërinë me efikasitetin
- Mbështet veprime parandaluese

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Studimi i rastit:
porosi të tepërta dhe stok i skaduar

- Një organizatë shërbimesh rregullisht porosit më shumë se ç'duhet nga mallrat e konsumueshme për të shmangur mungesat. Si rezultat, artikujt skadojnë, hapësira e magazinimit shpërdorohet dhe riporositjet urgjente vazhdojnë të ndodhin për shkak të monitorimit të dobët. Nxënësit analizojnë rutinën dhe krijojnë një qasje operative më ekologjike dhe më të besueshme.

Detyrë studimi rasti

Ku krijohen mbeturinat?
Cilat të dhëna duhet të gjurmohen?
Çfarë masash parandaluese janë realiste?
Si do të monitorohej suksesi?

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Aktivitet reflektimi:
plani im i vetëm i përmirësimit të gjelbër

- Zgjidhni një çështje operative që përfshin mbeturinat, energjinë, ujin, logjistikën ose prokurimin.

Përshkruani rutinën aktuale, koston e fshehur dhe një përmirësim të mundshëm.

Vendosni se cili tregues i thjeshtë mund të tregojë nëse ndryshimi po funksionon.

Rezultatet e Nxënësit

Një plan me një faqe:

- çështje
- rutina aktuale
- përmirësim
- Treguesi
- hapi tjetër

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Pikat kryesore – Tema 5

- Kompetencat e gjelbra bëhen kuptimplote kur përmirësojnë operacionet e përditshme.
- Reduktimi i mbeturinave, efikasiteti i burimeve, logjistika dhe prokurimi janë pika hyrëse praktike.
- Punëtorët mund të kontribuojnë përmes vëzhgimit, parandalimit, projekteve të vogla pilot dhe monitorimit të thjeshtë.
- Përmirësimi operacional dhe qëndrueshmëria shpesh përforcojnë njëra-tjetrën.

Përmbledhje e temës

Njësia 5 tregon dimensionin e praktikës së përditshme të kurrikulës.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Rapport

Duke vepruar për qëndrueshmëri

Njësia 6

Bashkëfinancuar nga
Bashkimi Evropian

Pse veprimi ka rëndësi

- Një mentalitet i qëndrueshmërisë bëhet real kur formëson atë që bëjnë njerëzit.
- Prandaj, GreenComp përfshin agjencinë politike, veprimin kolektiv dhe iniciativën individuale.
- Punëtorët duhet të kuptojnë ku mund të veprojnë drejtpërdrejt, ku kanë nevojë për të tjerët dhe ku duhet të ngritin çështje te vendimmarrësit.
- Veprimi mund të fillojë nga diçka e vogël, por duhet të jetë i qëllimshëm.

Fokusi i veprimit

Qëllimi nuk është ndërgjegjësimi pasiv, por pjesëmarrja e përgjegjshme.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Iniciativë individuale

- Iniciativa individuale do të thotë të veprosh në mënyrë proaktive në vend që të presësh në mënyrë pasive udhëzime.
- Në qëndrueshmëri, kjo mund të përfshijë vërejtjen e një problemi, bërjen e një pyetjeje, sugjerimin e një alternative ose fillimin e një përmirësimi të vogël.
- Iniciativa nuk ka të bëjë me veprimin vetëm; ka të bëjë me ndërmarrjen e hapit të parë të përgjegjshëm.
- Kjo kompetencë është veçanërisht e vlefshme në kontekstet e përditshme operative.

Iniciativë

Një veprim i vogël dhe i gjykuar mirë mund të hapë derën për ndryshime më të gjera.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Veprim kolektiv

- Shumë sfida të qëndrueshmërisë nuk mund të adresohen në mënyrë efektive nga një person i vetëm.
- Veprimi kolektiv përfshin bashkëpunim, koordinim dhe angazhim të përbashkët.
- Në mjediset e punës, kjo mund të përfshijë rutinat e ekipit, përmirësimin ndërfunksional, mbështetjen nga kolegët ose fushatat e përbashkëta.
- Veprimi kolektiv shpesh e bën ndryshimin më të qëndrueshëm.

Veprim kolektiv

Qëndrueshmëria përmirësohet kur njerëzit bashkohen rreth një qëllimi të përbashkët praktik.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Agjencia politike në terma të thjeshtë

- Agjencia politike do të thotë të kuptosh se si merren vendimet dhe ku mund të drejtohet ndikimi.
- Për shumë nxënës, kjo fillon duke ditur se kush është përgjegjës, cilat kanale ekzistojnë dhe si t'i ngrenë çështjet në mënyrë konstruktive.
- Nuk kërkon politikë formale; mund të përfshijë pjesëmarrjen në shkollë, në vendin e punës ose në komunitet.
- Çelësi është të duke njohur që sistemet mund të ndikohen, jo vetëm të durohen.

Agjenci

Punëtorët përfitojnë nga dija e përgjegjësisë dhe si ta angazhojnë atë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Tre nivele të veprimit të qëndrueshmërisë

Vetja

- Jep shembull me zakone të mira
- Përmirëso rutinën tënde
- Ndaj ide

Ekipet/organizatat

- Koordino veprimet
- Testo (pilot) përmirësime
- Ndiko në procedura

Komuniteti/qytetari

- Bashkohu me iniciativa
- Ngrit çështje
- Mbështet tranzicionin më të gjerë

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Nga ndërgjegjësimi pasiv në kontributin aktiv

Modeli pasiv	Modeli aktiv
• “Kjo është e rëndësishme, por dikush tjetër duhet të merret me të” • E vëren problemin, por pret. • Ndihet i dobët në agjenci. • Prodhon pak ndryshime.	• “Çfarë është një hap i dobishëmqë mund të ndërmarr ose propozoj.” • Kërkon për ndikim. • Funksionon metë tjerë ku i nevojshëm. • Ndërton vrull për ndryshim.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Angazhimi i të tjerëve përmes shembullit dhe komunikimit

- Njerëzit shpesh u përgjigjen shembujve të dukshëm më shumë sesa mesazheve abstrakte.
- Komunikimi i qartë ndihmon në shpjegimin e rëndësisë së një ndryshimi dhe si të merrni pjesë.
- Punëtorët nuk kanë nevojë të jenë udhëheqës zyrtarë për të ndikuar pozitivisht te kolegët.
- Komunikimi i respektueshëm dhe praktik është një mundësues kyç i veprimit kolektiv.

Komunikimi

Modeloni sjellje, shpjegoni qëllimin dhe e bëni pjesëmarrjen të lehtë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Duke punuar me palët e interesuara, kolegët dhe komunitetet

- Veprimi i qëndrueshmërisë është më i fortë kur përfshin njerëzit që zbatojnë, mbështesin ose përjetojnë ndryshimin.
- Kjo mund të përfshijë mbikëqyrës, kolegë, furnizues, nxënës, komunitete lokale ose klientë.
- Angazhimi përmirëson rëndësinë dhe zvogëlon rezistencën.
- Gjithashtu i ndihmon nxënësit të kuptojnë se ndryshimi i qëndrueshëm është relacional.

Angazhimi i palëve të interesuara

Njerëzit mbështesin atë që ndihmojnë në formësimin e saj.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Një strukturë e thjeshtë e planit të veprimit

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Krijimi i planeve të veprimit në shkallë të vogël

- Një plan i mirë veprimi hyrës është specifik, realist dhe i kufizuar në fushëveprim.
- Duhet të identifikojë çështjen, ndryshimin e synuar, kush është i përfshirë dhe si do të rishikohet suksesi.
- Planet në shkallë të vogël janë të dobishme sepse e bëjnë veprimin më pak frikësues.
- Ato gjithashtu përshtaten mirë me të mësuarit asinkron dhe praktikën në vendin e punës.

Plani i veprimit

Mendoni së pari për praktikën: çështje e qartë, hap i qartë, rishikim i qartë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Barrierat ndaj ndryshimit

Barrierat tipike	Mënyrat e mundshme për t'u përgjigjur
• Zakoni dhe inercia • Mungesë kohe • Ndikim i ulët i perceptuar • Frikë nga shqetësimet • Koordinim i kufizuar.	• Filloni me hapa të vegjël • Përdor prova • Ndërtoa leancat • Sqaro përfitimet • Rishikimi dhe përshtatja

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Kapërcimi i rezistencës në mënyrë konstruktive

- Rezistenca shpesh lidhet me pasigurinë, ngarkesën e punës, identitetin ose përvojën e mëparshme.
- Përgjigjet konstruktive përfshijnë dëgjimin, sqarimin, demonstrimin e përfitimit dhe pilotimin e ndryshimit.
- Fajësimi tenton të zvogëlojë bashkëpunimin, ndërsa zgjidhja e përbashkët e problemeve rrit përgjegjësinë.
- Kjo është arsyeja pse veprimi kolektiv ka rëndësi.

Menaxhimi i ndryshimeve

Trajtojeni rezistencën si informacion me të cilin mund të punoni, jo vetëm si kundërshtim ndaj disfatës.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Angazhim personal dhe planifikim për përmirësim

- Nxënësit duhet ta përfundojnë kurrikulën me një angazhim personal dhe një ide përmirësimi të bazuar në kontekst.
- Kjo e mban rezultatin e trajnimit konkret.
- Angazhimet personale mund të kenë të bëjnë me zakonet, vëzhgimin, komunikimin ose planifikimin e veprimeve.
- Qëllimi është të krijohet një urë lidhëse nga të mësuarit në praktikën e vazhdueshme.

Angazhim personal

Një angazhim realist është më i dobishëm sesa një premtim ambicioz, por i pazbatuar.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Skenari: nisja e një rutine më të gjelbër me të tjerët

- Një punonjës vëren se ekzistojnë opsione të ripërdorshme, por nuk përdoren sepse ekipit i mungon një procedurë e thjeshtë.
- Punëtori ngre çështjen, mbledh disa kolegë, teston një rutinë të re për një javë dhe dokumenton rezultatin.
- Kjo kombinon iniciativën, veprimin kolektiv dhe ndjekjen e bazuar në prova.
- Gjithashtu tregon agjencinë politike nëse rezultati i paraqitet një vendimmarrësi për shkallëzim.

Përmbledhje e skenarit

Veprimi zakonisht rritet nëpërmjet sekuencës: vëren, propozon, teston, shqyrton, zgjeron.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Nxitje reflektimi për Njësinë 6

- Ku kam ndikim të drejtpërdrejtë tashmë?
- Cili veprim do të kërkonte bashkëpunim nga të tjerët?
- Çfarë pengese ndaj ndryshimit shoh më shpesh në kontekstin tim?
- Çfarë angazhimi jam i gatshëm të marr pas këtij kursi?

Përdorimi në të mësuarit asinkron

Reflektimi përfundimtar duhet të mbyllë ciklin nga njohuria në veprim.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Rapport

Shembull: kalimi nga vënia re në veprim me të tjerët

Reagim pasiv

- “E shoh problemin, por nuk është puna ime të them diçka.”
- Ndalet te ndërgjegjësimi
- Lë përgjegjësinë te të tjerët
- Nuk sjell ndryshim

Reagim i orientuar drejt veprimit

- “Mund ta ngre çështjen, të propozoj një hap të vogël dhe të ftoj të tjerët ta testojnë.”
- Tregon iniciativë
- Ndërton veprim kolektiv
- Krijon një pikënisje reale

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Studimi i rastit:
hapja e një pike të përbashkët riciklimi

- Punonjësit ankohen se riciklimi është konfuz dhe i paqëndrueshëm në të gjitha departamentet. Një punonjës dëshiron ta përmirësojë situatën, por nuk ka autoritet formal. Nxënësit hartojnë një plan të vogël veprimi që përfshin kolegët, stafin e ambienteve dhe menaxherët, dhe më pas shqyrtojnë se si të përballojnë rezistencën e mundshme.

Detyrë studimi rasti

Çfarë mund të fillojë një person vetëm?

Kush duhet të përfshihet më pas?

Çfarë rezistence është e mundshme?

Si mund të mbetet veprimi realist dhe konstruktiv?

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Aktivitet reflektimi: angazhimi im personal për veprim

- Mendoni për një çështje të qëndrueshmërisë që tani e kuptoni më mirë.

Çfarë veprimi mund të filloni vetë?

Çfarë veprimi kërkon bashkëpunim?

Shkruani një angazhim personal dhe një kërkesë që do t'ua bënit të tjerëve në kontekstin tuaj.

Rezultatet e Nxënësit

Dy deklarata:

- Veprimi im i parë
- Mbështetja që më duhet nga të tjerët

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Pikat kryesore – Tema 6

- Kompetencat e veprimit të GreenComp e shndërrojnë qëndrueshmërinë në pjesëmarrje të përgjegjshme.
- Iniciativa fillon ndryshimin, veprimi kolektiv e mbështet atë dhe agjencia e drejton atë drejt pikave të vendimmarrjes.
- Planet e vogla dhe realiste të veprimit janë mjete efektive të të nxënit për punëtorët.
- Kurrikula duhet të përfundojë me angazhim, jo vetëm me të kuptuarit.

Përmbledhje e temës

Njësia 6 është kulminacioni i orientuar drejt veprimit iprogram.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Pikat kryesore të përgjithshme

- GreenComp ofron një kornizë të përbashkët evropiane për kompetencat e qëndrueshmërisë.
- Ky kurrikul e përkthen atë në një program modular për punëtorët në vende të ndryshme.
- Gjashtë temat kalojnë nga konceptet dhe vlerat te analiza, të ardhmen, operacionet dhe veprimi.
- Qëllimi është një nxënës që mund të mendojë në mënyrë kritike, të veprojë me përgjegjësi dhe të kontribuojë praktikisht në vende pune më të gjelbra.

Përmbledhje përfundimtare

Aftësitë e gjelbra janë më të vlefshme kur janë të kuptueshme, të transferueshme dhe të zbatueshme në praktikë.

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian

Financuar nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë megjithatë vetëm të autorit/autorëve dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive për Arsimin dhe Kulturën e Bashkimit Evropian (EACEA). As Bashkimi Evropian e as EACEA nuk mund të mbahen përgjegjëse për to.